

Verslag Ontwikkelgesprek TMA

De opleiding Trade Management for Asia (TMA) van Hogeschool Rotterdam is door een NQA-panel gevisiteerd op 1 november 2017. Nieuw was daarbij het Ontwikkelgesprek. De opleiding heeft vooraf twee ontwikkelvragen aangeleverd en deze geplaatst in de context van waar ze nu staat en hoe ze zichzelf wil positioneren in de (nabije) toekomst. Deze vragen zijn aan het einde van de gespreksronde "Onderwijsleeromgeving"¹ besproken in de vorm van een dialoog. Vanuit het betreffende opleidingspanel zijn de vragen nader toegelicht en vanuit het NQA-panel is een aantal vragen gesteld en zijn aanbevelingen gedaan. Hieronder is achtereenvolgens weergegeven welke ontwikkelingsvragen de opleiding vooraf heeft aangeleverd en hoe de dialoog met het NQA-panel naar aanleiding daarvan is verlopen.

De ontwikkelvragen vanuit de opleiding

In september 2018 zal de opleiding TMA een geheel vernieuwd curriculum invoeren, waaraan nu volop wordt gewerkt. Hiermee wil de opleiding inspelen op de veranderende samenleving en tijdgeest; deze vraagt immers meer flexibiliteit, kritisch-onderzoekend en innovatief vermogen van de toekomstige hbo-professional (kenniswerker). TMA voegt daaraan nadrukkelijk toe: interculturele competentie.

Dit betekent minder nadruk op puur kennisinhoud (die deels immers snel verouderd) en meer op zelfredzaamheid, weerbaarheid, sociale vaardigheden, zelfstandigheid en probleemoplossend vermogen.

Bovendien is de opleiding nu, samen met de andere opleidingen binnen RBS, IBL en IB(M)S, onderdeel van het CROHO IB (International Business), hetgeen de student het voordeel moet bieden van meer keuzevrijheid (uitstroommogelijkheden) en een bredere horizon.

De opleiding heeft haar eindniveau geformuleerd op basis van een set nieuwe, landelijk vastgestelde Programme Learning Outcomes (PLO's). Vanuit dat eindniveau zal het nieuwe curriculum tot stand komen. De opleiding grijpt deze verplichte exercitie met beide handen aan; ziet hierin een kans om haar curriculum grondig te herzien en daarbij met het hele team te werken aan de realisering van een aantal wensen en doelstellingen.

Tegen deze achtergrond heeft de opleiding TMA een aantal "ontwikkelvragen" waarover men graag met het panel van gedachten wil wisselen:

- De opleiding worstelt nog met de manier waarop het nieuwe eindniveau moet worden ingevuld en getoetst en hoe daar het beste naartoe kan worden gewerkt (didactiek en pedagogiek). Idealiter zou de ontwikkelgroep graag een omvattende toets willen ontwikkelen die recht doet aan bovenstaande weerbaarheid en vaardigheden en een constructivistische insteek voor wat betreft kennisverwerving. Aan de andere kant leeft in het team ook de wens om studenten individueel te blijven toetsen op kennisinhoud. Is hier een "midden" te vinden tussen twee schijnbaar tegengestelde wensen?
- Gerelateerd aan bovenstaande vraag: de opleiding heeft de sterke wens om haar studiesucces structureel te verbeteren en dat te bereiken door de toepassing van inclusieve didactiek en pedagogiek, zodat meer studenten zich op hun plek voelen, optimale resultaten behalen en de aanwezige diversiteit beter benutten. Omdat de eindkwalificaties van de opleiding altijd waren gebaseerd op het competentieprofiel en daarmee "vastgeklonken" waren aan beroepsproducten, werd het curriculum de laatste jaren regelmatig als te voorschrijvend ervaren. Het nieuwe PLO-profiel moet meer ruimte bieden om flexibeler te zijn en studenten meer ruimte te bieden om zich te ontwikkelen als toekomstige professional.

¹ TMA heeft gekozen voor een thematische opzet van de visitatie

Graag zou de opleiding met het panel in gesprek gaan over welke didactische keuzes ze heeft gemaakt en welke overwegingen daarbij hebben gespeeld.

De opleiding geeft er de voorkeur aan om het ontwikkelgesprek te voeren aan het einde van de gespreksronde die betrekking heeft op de onderwijsleeromgeving. In dat opleidingspanel zitten de docenten en studenten die het meest betrokken zijn bij bovenstaande vragen.

Het ontwikkelgesprek op 1 november

Allereerst moet worden benadrukt dat de vragen die de opleiding stelt complex zijn. De context wordt verder verduidelijkt:

- De opleiding streeft naar een nieuw didactisch concept met (veel) meer integratie tussen de onderdelen (vakken);
- Men heeft al veel kennis van en ervaring met projectonderwijs: een (realistisch) project staat in jaar 1 en 2 centraal en daaromheen wordt flankerend onderwijs georganiseerd ten dienste van dit project. Men wil nu verder gaan op het ingeslagen pad en een grote slag maken met het integreren van toetsen. "Nietjetoetsen" moeten daarbij vermeden worden;
- Het huidige competentieprofiel wordt steeds meer ervaren als voorschrijvend en daarmee "knellend". Het nieuwe PLO-profiel schept veel meer ruimte en daar is de opleiding blij mee.
- Vanuit de opleiding wordt onderstreept dat de TMA-ontwikkelteams langs verschillende opleidingen met innovatieve nieuwe curricula, binnen en buiten de hogeschool, zijn geweest om hun licht op te steken. Op basis van deze inventarisatie heeft men toen gezamenlijk en als team gekozen voor een eigen visie en didactische uitgangspunten.
- De opleiding hecht al jaren sterk aan inclusiviteit en aan het verwerven van interculturele competenties. Studieloopbaancoaching speelt een hierbij een sleutelrol, ook v.w.b. de toetsing. De startpositie van de verschillende studenten loopt uiteen, zeker bij een diverse populatie als die van TMA. Daarom moet de opleiding c.q. het curriculum tot in de vezels gericht zijn op de realisering van een veilige, inclusieve leeromgeving met *sense of belonging* voor alle studenten. Het zal duidelijk zijn dat dit een taak is voor de hele opleiding en het hele team.

Bij de vraag "wat zijn goede methoden om geïntegreerd te toetsen" onderstreept de voorzitter van het NQA-panel dat de kenniscomponent in opdrachten niet mag ondersneeuwen. Toetsen we kennis voortaan alleen nog formatief? Wat komt er in de plaats van de klassieke kennistoetsen? Je komt al gauw op projecttoetsen en groepswork, hetgeen de individuele component van toetsing onder druk kan zetten.

Basiskennis heeft de student hard nodig, omdat anders een project(toets) al gauw te oppervlakkig wordt. Kijk ook eens naar PGO-achtige opzetten, luidt het advies. Hierin kan zowel een individuele- als een groepscomponent worden "ingebouwd" en de opdracht c.q. het praktijkprobleem kan zo geformuleerd worden dat ook aan de kenniscomponent recht wordt gedaan. Dit advies wordt ter harte genomen door de opleiding. Het past ook goed bij de wijze waarop men invulling wil geven aan de PLO's, namelijk door middel van Module Learning Outcomes (MLO's) waaraan (kritische) beroepssituaties uit de praktijk zijn gekoppeld. Deze laatste staan centraal in de module c.q. het project en daarvan zijn er op dit moment al een aantal (plm. 20) geformuleerd.

De meningen binnen het team waren steeds verdeeld, maar men komt de laatste tijd dichter bij elkaar. Men heeft de tijd genomen voor dit ontwikkeltraject en daarvan worden nu de vruchten geplukt. Door voortdurend met elkaar in gesprek te blijven, samen afwegingen en keuzes te maken, daarbij kennis nemend van de verschillende standpunten, ontstaat meer

gemeenschappelijkheid. Omdat de opleiding niet zo heel groot is, zijn de lijnen betrekkelijk kort en ook dit heeft bijgedragen aan de gemeenschappelijkheid die nu is ontstaan.

Concluderend

Het lijkt niet meer dan logisch om te gaan werken met grotere, betekenisvollere onderwijseenheden en (dus) te integreren. Dat past helemaal bij het tijdgewricht. Het ultieme antwoord op de vraag hoe je dat dan het beste kunt doen en hoe je het beste (geïntegreerd) kunt toetsen is niet eenduidig te geven. Belangrijk is de constatering dat de opleiding iedereen zo goed mogelijk heeft betrokken in de kennisverwerving, de overwegingen en de beslisprocedure, zodat het nieuwe curriculum straks ook echt "van" het team is.